

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

OR-05.0057-1609/XXXIX/08

Kraków, 24. KWI. 2008

Pan

Jan Franczyk

Radny Miasta Krakowa

W odpowiedzi na Pana interpelację w sprawie działań w obszarze profilaktyki uzależnień kierowanych do dzieci i młodzieży, zgłoszoną na XXXIX Sesji Rady Miasta Krakowa z dnia 9 kwietnia 2008 r., uprzejmie informuję:

W poniższej tabeli przedstawiam zmiany w ilości punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Krakowie na przestrzeni lat 2004-2007. Nie wskazują one na gwałtowny wzrost liczby wydanych zezwoleń w ramach limitu przyjętego przez Radę Miasta Krakowa uchwałą Nr XCVIII/637/93 z dnia 17 listopada 1993 r. (z późn. zm) oraz uchwałą Nr LXXXIII/722/01 z dnia 11 lipca 2001 r. (na dzień 14 kwietnia 2008 r. limit detaliczny wykorzystany był w ok. 93%, pozostawało 61 wolnych punktów limitowych; limit gastronomiczny wykorzystany był w ok. 60%, pozostawały 592 wolne punkty limitowe). Obserwowany wzrost ma związek z ogólnym rozwojem gospodarczym, w tym w szczególności w branży turystycznej – powstała znaczna ilość hosteli, które uzyskały zezwolenia na sprzedaż alkoholu.

Rok	Ogółem liczba punktów sprzedaży na koniec roku	Liczba punktów detalicznych (sklepów)	Liczba lokali gastronomicznych	Uwagi: (porównanie do roku poprzedniego)
2004	2212	1148	1064	
2005	2205	1156	1049	Liczba sklepów wzrosła o 8, o 15 zmniejszyła się liczba lokali gastronomicznych
2006	2272	1202	1070	Liczba sklepów wzrosła o 46, lokali gastronomicznych o 21 (razem przybyło 67 punktów)
2007	2338	1213	1125	Liczba sklepów wzrosła o 11, lokali gastronomicznych o 55 (razem przybyło 66 punktów)

Niezależnie jednak od tendencji obserwowanych na rynku sprzedaży napojów alkoholowych, zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.) oraz ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.) do obowiązków samorządów należy m.in. „prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży (...)”. Zadanie to, corocznie zapisywane w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Innych Uzależnień (aktualnie uchwała

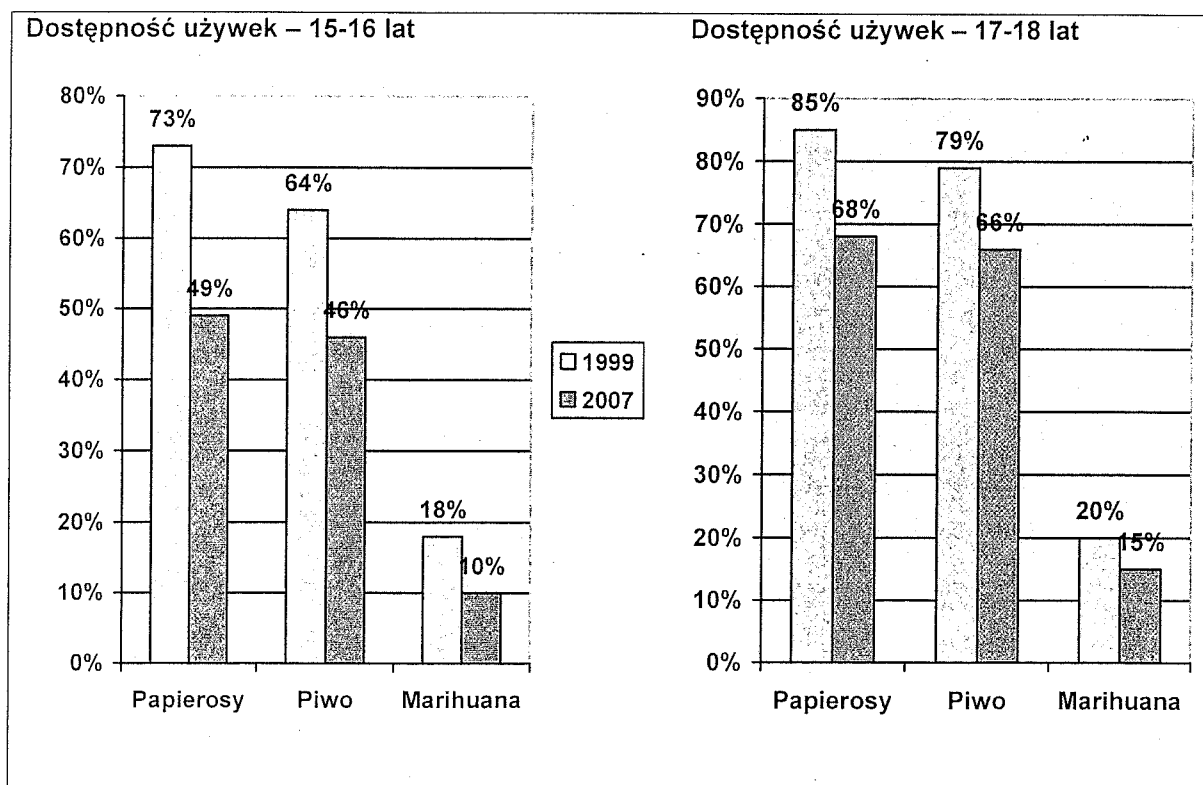
Nr XXX/366/07 Rady Miasta Krakowa z dnia 5 grudnia 2007 r.) jest realizowane przez Gminę Miejską Kraków poprzez działania w obszarze integralnej profilaktyki uzależnień – zgodnie z terminologią używaną przez specjalistów bez zawężania do „profilaktyki alkoholizmu” czy „profilaktyki narkomanii”:

- 1) Każda krakowska szkoła obligatoryjnie realizuje tzw. szkolny program profilaktyki, obejmujący wielokierunkowe działania, mające na celu przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym i wzmacnianie czynników chroniących przed popadnięciem w uzależnienia od alkoholu, narkotyków i substancji niechemicznych. Działania profilaktyczne w szkołach poprzedza analiza i diagnoza zachowań uczniów, z której wynika określona tematyka spotkań, szkoleń oraz zajęć warsztatowych, uwzględniająca specyfikę placówki. Nadzór merytoryczny nad tymi programami sprawuje Małopolski Kurator Oświaty, natomiast wszystkie samorządowe placówki oświatowe otrzymują na ich realizację dodatkowe środki finansowe w wysokości zależnej od liczby uczniów na podstawie odpowiedniego zarządzenia Prezydenta Miasta Krakowa (aktualnie zarządzenie Nr 454/2008 z dnia 6 marca 2008 r. w sprawie realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Innych Uzależnień na rok 2008 w przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Gminę Miejską Kraków). W ubiegłym roku różnymi programami w tym obszarze objęto łącznie 111 087 osób (uczniów, nauczycieli i rodziców) i zrealizowano 8 463 godziny zajęć. W sumie kwota 345 000 zł została rozdysponowana pomiędzy 352 placówki, co daje średnio prawie 1 000 zł na profilaktykę w jednej szkole. W tym roku do szkół trafiło już 400 000 zł. Taki zdecentralizowany system profilaktyki uzależnień daje możliwość samodzielnego wyboru odpowiedniej formy działań wychowawcom i pedagogom, mającym najlepsze rozeznanie w rozmiarach różnych zachowań ryzykownych w swojej placówce, poparte odpowiednią diagnozą problemów i analizą potrzeb w środowisku uczniów. Ze względu na obszerność materiału sprawozdawczego nie jest możliwe wymienienie tutaj wszystkich konkretnych inicjatyw i projektów realizowanych w tym obszarze przez szkoły, niemniej jednak szczegółowe raporty z wykonania szkolnych programów profilaktyki oraz zbiorczy wykaz działań podejmowanych przez poszczególne placówki wraz z ich odbiorcami i realizatorami dostępne są w Wydziale Edukacji.
- 2) Pedagodzy szkolni, realizując projekty profilaktyczne, współpracują z organizacjami społecznymi, specjalistycznymi instytucjami, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi oraz Policją i Strażą Miejską, które dysponują wykwalifikowaną kadrą do prowadzenia zajęć z młodzieżą. Dyrektorzy szkół ponadgimnazjalnych korzystają również z oferty programów profilaktycznych proponowanych przez Kuratorium Oświaty w Krakowie. Poza tymi działaniami w każdej szkole w ramach lekcji wychowawczych i zajęć z przedmiotu „Wychowanie do życia w rodzinie” realizowane są tematy z zakresu profilaktyki uzależnień. Prowadząc te zajęcia, nauczyciele wykorzystują pomoce naukowe, w tym filmy edukacyjne, plansze, opracowania i scenariusze lekcji oraz literaturę fachową.
- 3) Oprócz zindywidualizowanych programów, uwzględniających specyfikę poszczególnych placówek, szkoły włączają się również w realizację ogólnopolskich bądź lokalnych kampanii społecznych o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym. Przykładem takiego przedsięwzięcia jest akcja „Zachowaj Trzeźwy Umysł”. Ten ponadlokalny projekt profilaktyczny realizowany jest już od sześciu lat i od początku uczestniczy w nim Kraków. W tym roku materiały edukacyjne i konkursy dla szkół podstawowych są opatrzone hasłem „W poszukiwaniu kwiatu paproci”. Zawarty w nich przekaz ma służyć budowaniu poczucia własnej wartości i wykorzystywaniu swojego potencjału rozwojowego do czerpania zadowolenia z życia poprzez unikanie zachowań ryzykownych, niesienie pomocy innym, podnoszenie swojej sprawności fizycznej

i prowadzenie zdrowego stylu życia. Z kolei zadaniem dla gimnazjalistów towarzyszy hasło „Zdobycie Mount Everest”. Wyraża ono potrzebę autonomii młodego człowieka i ma na celu uświadomienie roli wartości w osiąganiu sukcesów życiowych. Integralną częścią kampanii są również działania skierowane do właścicieli sklepów z przypomnieniem o zakazie sprzedaży alkoholu nieletnim oraz do nauczycieli i rodziców, aby uważniej obserwowali dzieci i młodzież i reagowali w odpowiednim czasie na niepokojące sygnały.

- 4) Odrębnym obszarem inicjatyw i projektów o charakterze profilaktycznym, skierowanych do młodych mieszkańców Krakowa są działania podejmowane w ramach Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocności Młodzieży przez Pełnomocnika Prezydenta Miasta Krakowa ds. Młodzieży. Warte podkreślenia jest tutaj rola tzw. Krakowskiej Akademii Samorządności, której celem jest aktywizacja obywatelska uczniów szkół gimnazjalnych, a więc wzmacnianie czynników chroniących środowisko młodzieżowe przed przyjmowaniem postaw aspołecznych – poprzez system zintegrowanych, długofalowych działań prewencyjnych i wychowawczych.
- 5) Uzupełnieniem bogatej oferty działań profilaktycznych w szkołach są pozalekcyjne zajęcia sportowe, zawody i imprezy sportowo-rekreacyjne dla juniorów, kolonie i obozy zimowe i letnie oraz projekty o charakterze socjoterapeutycznym i profilaktyczno-wychowawczym realizowane w tzw. świetlicach dla dzieci i młodzieży. Wszystkie te działania mają charakter profilaktycznej strategii alternatyw, której celem jest zagospodarowywanie wolnego czasu młodych ludzi.

Podejmowane przez Gminę Miejską Kraków kompleksowe działania prewencyjno-edukacyjne adresowane do dzieci i młodzieży przynoszą wyraźne efekty. O skuteczności lokalnej strategii profilaktyki uzależnień świadczą wyniki badań przeprowadzonych w ubiegłym roku wśród krakowskich uczniów: odnotowano wyraźny spadek liczby uczniów palących papierosy, upijających się i używających amfetaminy; cieszy również mniejsza dostępność papierosów, piwa i narkotyków (dane prezentuje poniższy wykres) – krakowska młodzież wypada znacznie lepiej niż dziewięć lat wcześniej i korzystniej niż jej rówieśnicy z innych polskich miast objętych badaniami.

Raport pn. „Picie alkoholu i używanie narkotyków przez młodzież szkolną w Krakowie” jest częścią dużego projektu „Europejski Program Badań nad Używaniem Alkoholu i Środków Odurzających przez Młodzież Szkolną – ESPAD 2007”. Instytut PBS DGA przeprowadził badania na ponad 2-tysięcznej grupie uczniów trzecich klas gimnazjów (15-16 lat) oraz drugich klas szkół ponadgimnazjalnych (17-18 lat) i porównał wyniki z poprzednimi badaniami ESPAD w Krakowie z 1999 r. oraz z analogicznymi badaniami w innych polskich miastach. Raport w całości został opublikowany na stronie BIP Urzędu Miasta Krakowa (<http://www.bip.krakow.pl/?mmi=297>), natomiast obszernie omówienie wyników krakowskich badań zostało zamieszczone na łamach marcowego numeru specjalistycznego ogólnopolskiego miesięcznika „Remedium” (w załączeniu). W omawianym kontekście warto przytoczyć konkluzję wspomnianego artykułu, autorstwa znanego socjologa Bogusława Prajsnera: *Zmiany odnotowane w badaniach krakowskich (obniżenie wskaźników ryzykownych zachowań młodzieży oraz wyraźny spadek dostępności substancji psychoaktywnych w opinii badanych) wpisują się w tendencje zaobserwowane w badaniach ogólnopolskich. Wiele wskazuje na to, że w części są one efektem podejmowanych w Krakowie od lat komplementarnych działań profilaktycznych oraz przedsięwzięć w zakresie kontroli rynku alkoholowego i pozytywnych zmian w zachowaniach sprzedawców papierosów i alkoholu w tym mieście.*

Załącznik:

B. Prajsner, Zachowania problemowe młodzieży w Krakowie [w:] Remedium, nr 3 marzec 2008

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

Jacek Majchrowski

Otrzymują:

1. Adresat
2. Wydział Spraw Społecznych
3. Wydział Spraw Administracyjnych
4. Wydział Edukacji
5. Straż Miejska Miasta Krakowa
6. Pełnomocnik ds. Ochrony Informacji Niejawnych
7. Biuletyn Informacji Publicznej
8. A/a